

MODEL MECHANISMU STĚRAČE SE TŘENÍM

Inženýrská mechanika a mechatronika
Martin Havlena

Obsah prezentace

Cíle práce

- Požadavky společnosti PAL International s.r.o.
- Souprava stěrače čelního skla
- Postup modelování mechanismu stěrače

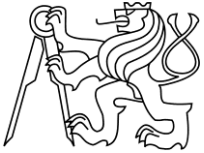
Metody řešení

- Kinematika
- Dynamika
- Modely tření pryže

Výsledky simulací

Závěr

Seznam literatury

Požadavky PAL International s.r.o.

- Výpočtový program pro soupravu stěrače

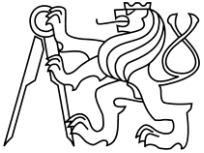

Požadavky PAL International s.r.o.

- **Výpočtový program pro soupravu stěrače**
 - Modifikovatelnost vstupních parametrů

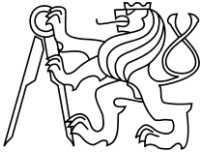

Požadavky PAL International s.r.o.

- ❑ **Výpočtový program pro soupravu stěrače**
 - ❑ Modifikovatelnost vstupních parametrů
 - ❑ Provozní podmínky
 - ❑ Rychlost vozidla
 - ❑ Rychlost stírání
 - ❑ Stav skla

Požadavky PAL International s.r.o.

- ❑ **Výpočtový program pro soupravu stěrače**
 - ❑ Modifikovatelnost vstupních parametrů
 - ❑ Provozní podmínky
 - ❑ Rychlost vozidla
 - ❑ Rychlost stírání
 - ❑ Stav skla
 - ❑ Uspořádání mechanismu
 - ❑ Typ uložení
 - ❑ Délky členů

Požadavky PAL International s.r.o.

Výpočtový program pro soupravu stěrače

Modifikovatelnost vstupních parametrů

Provozní podmínky

Rychlost vozidla

Rychlost stírání

Stav skla

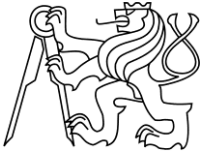
Uspořádání mechanismu

Typ uložení

Délky členů

Výsledky simulací

Požadavky PAL International s.r.o.

Výpočtový program pro soupravu stěrače

Modifikovatelnost vstupních parametrů

Provozní podmínky

Rychlost vozidla

Rychlost stírání

Stav skla

Uspořádání mechanismu

Typ uložení

Délky členů

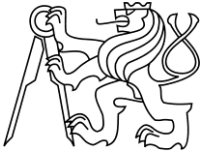
Výsledky simulací

Zatížení elektromotoru

Otáčky hnacího členu

Poloha a rychlost stírátek

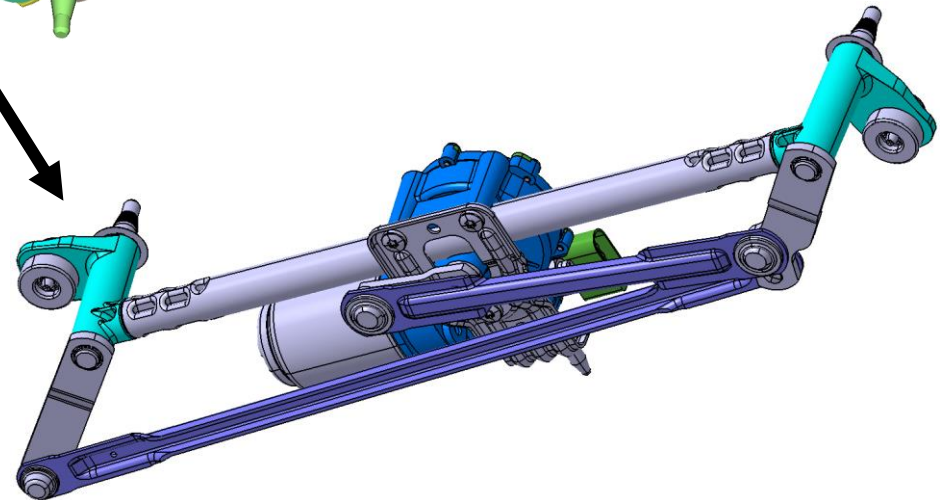
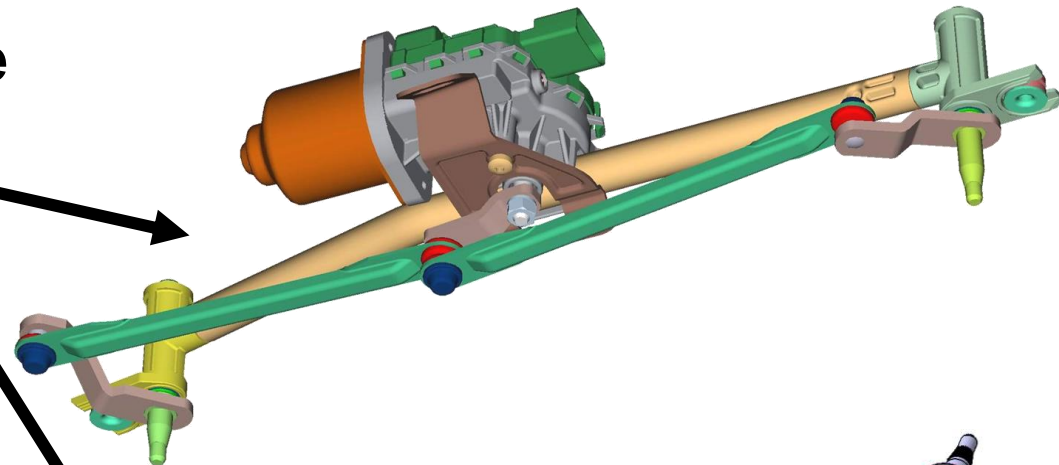

Souprava stěrače čelního skla auta

Mechanismus stěrače

Typ klasický

Typ Master-Slave

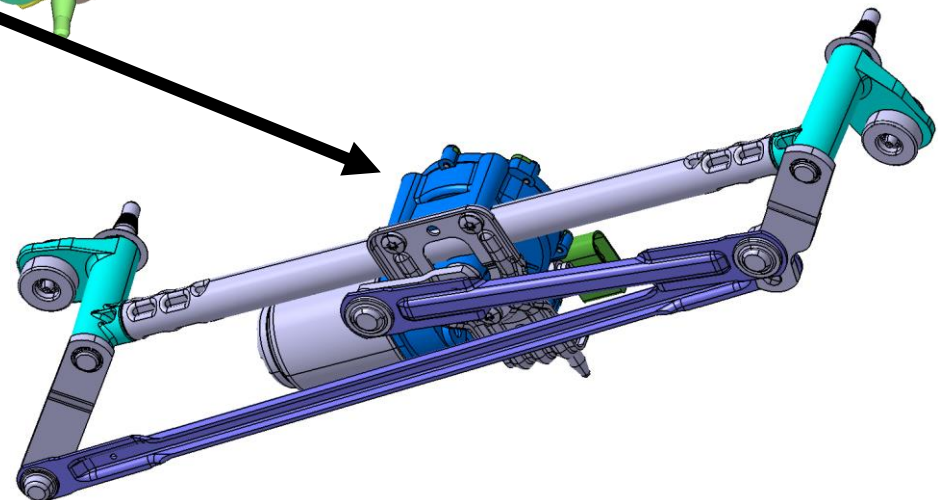
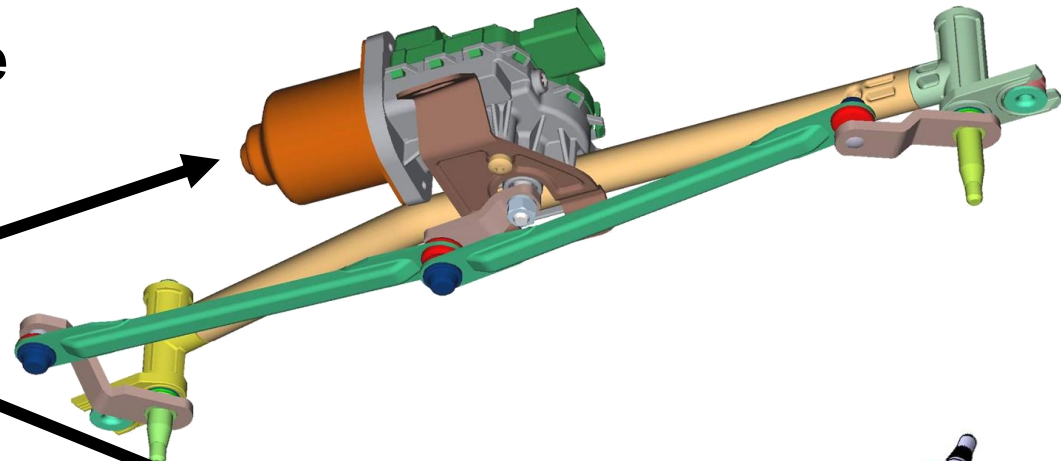

Souprava stěrače čelního skla auta

Mechanismus stěrače

- Typ klasický
- Typ Master-Slave

Elektromotor

Souprava stěrače čelního skla auta

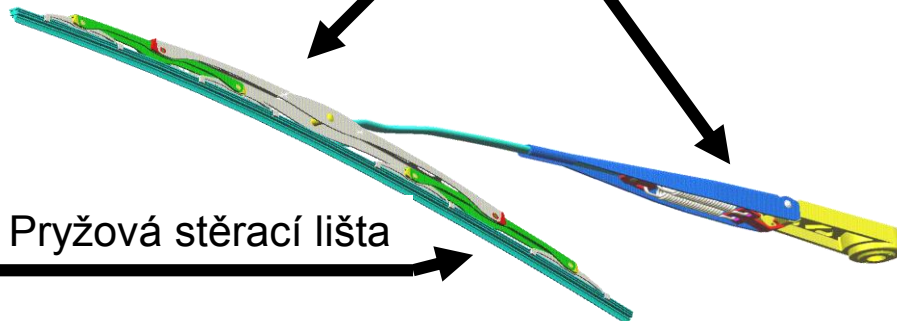
Mechanismus stěrače

- Typ klasický
- Typ Master-Slave

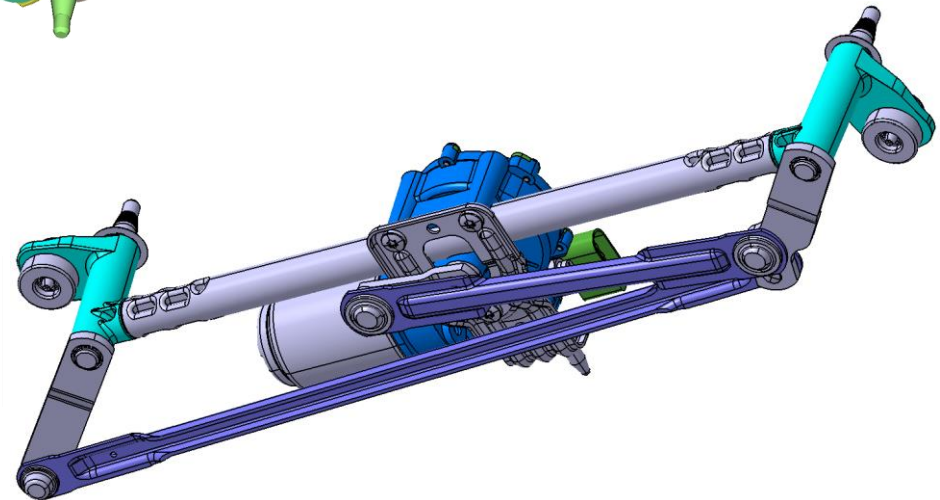
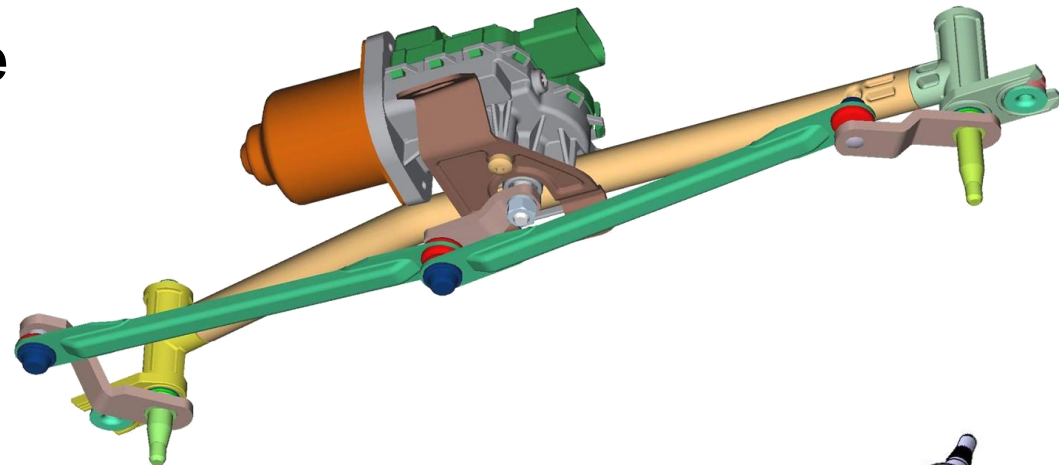
Elektromotor

Raménka

Stíratka

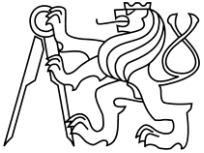
Pryžová stěrací lišta

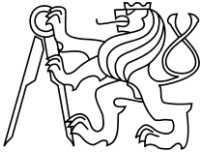
Postup modelování mechanismu stěrače

Kinematický model

Postup modelování mechanismu stěrače

- Kinematický model
- Dynamický model

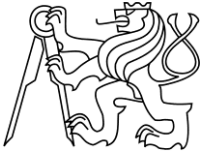
Postup modelování mechanismu stěrače

- Kinematický model**
- Dynamický model**
- Modely tření mezi pryží a sklem**
 - Suché sklo
 - Mokrý sklo
 - Polosuché sklo

Postup modelování mechanismu stěrače

- Kinematický model**
- Dynamický model**
- Modely tření mezi pryží a sklem**
 - Suché sklo
 - Mokrý sklo
 - Polosuché sklo
- Začlenění modelů tření do dynamického modelu**

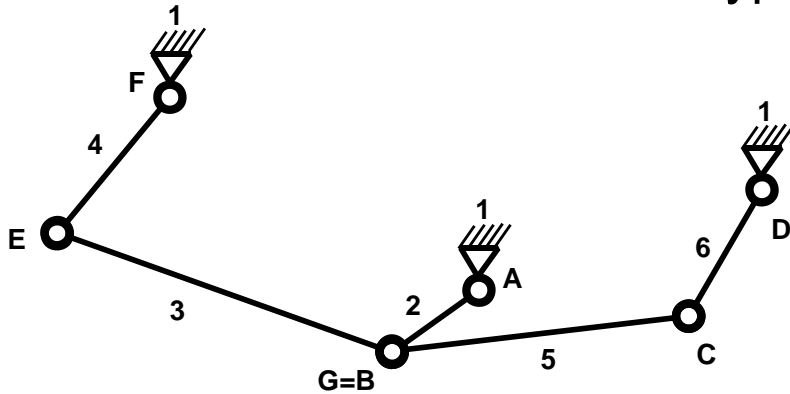
Postup modelování mechanismu stěrače

- Kinematický model**
- Dynamický model**
- Modely tření mezi pryží a sklem**
 - Suché sklo
 - Mokrý sklo
 - Polosuché sklo
- Začlenění modelů tření do dynamického modelu**
- Simulační experimenty**

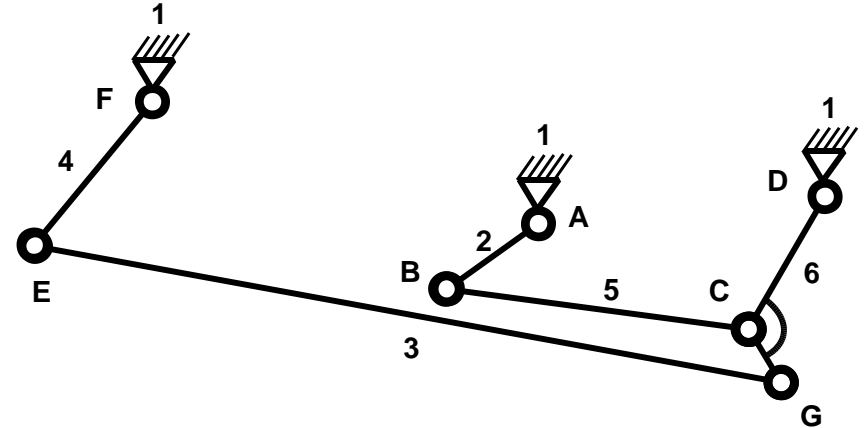

Kinematika

☐ Mechanismus klasického typu

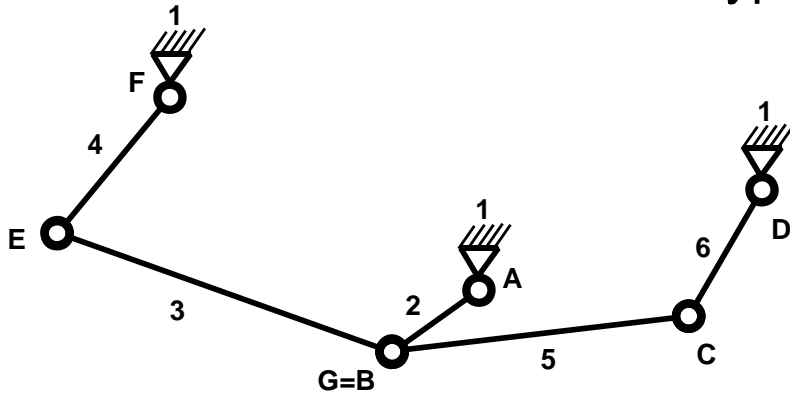
☐ Mechanismus Master-Slave

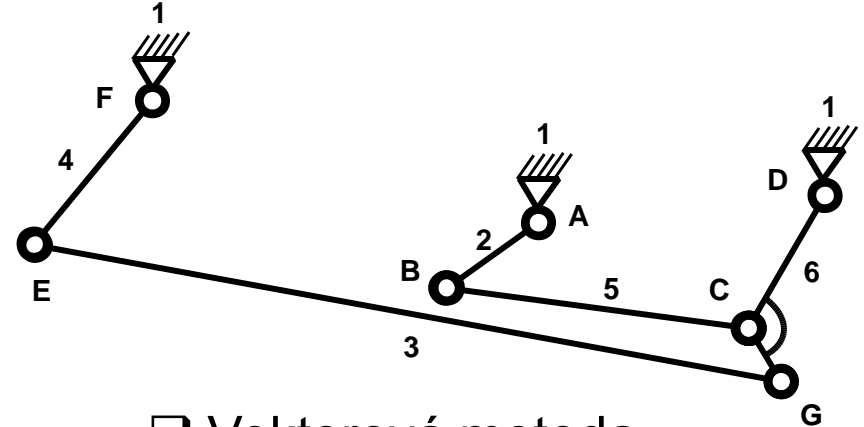

Kinematika

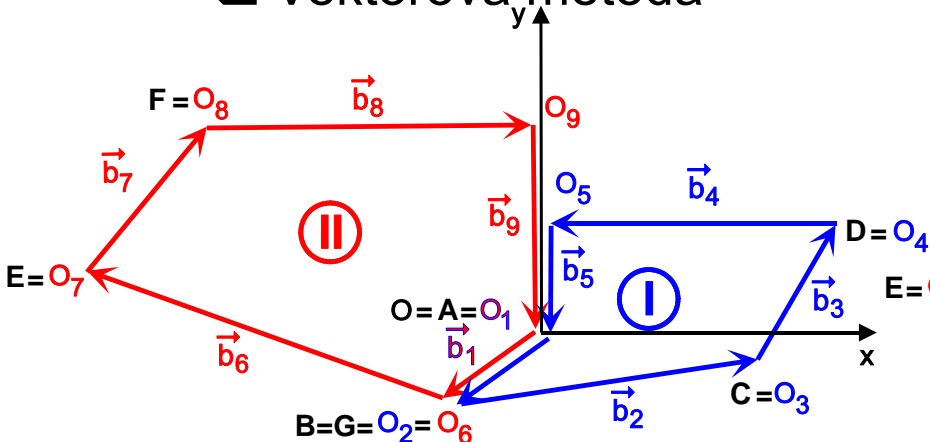
☐ Mechanismus klasického typu

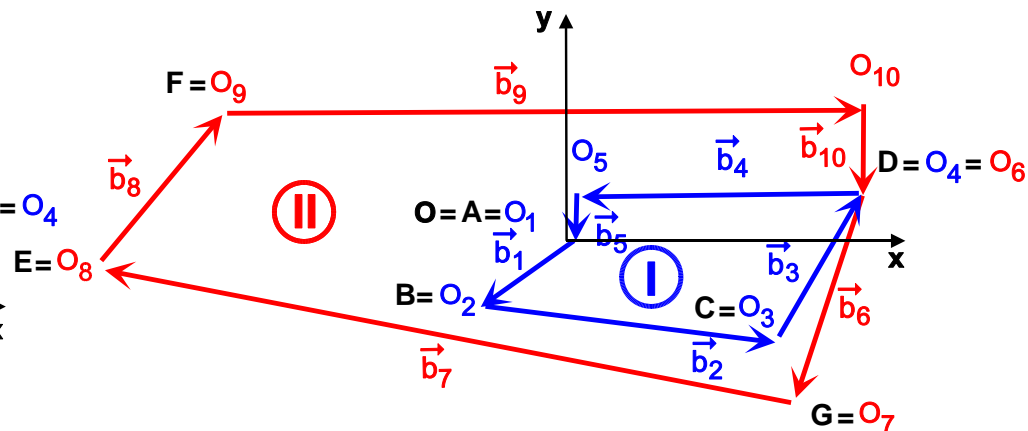
☐ Mechanismus Master-Slave

☐ Vektorová metoda

☐ Vektorová metoda

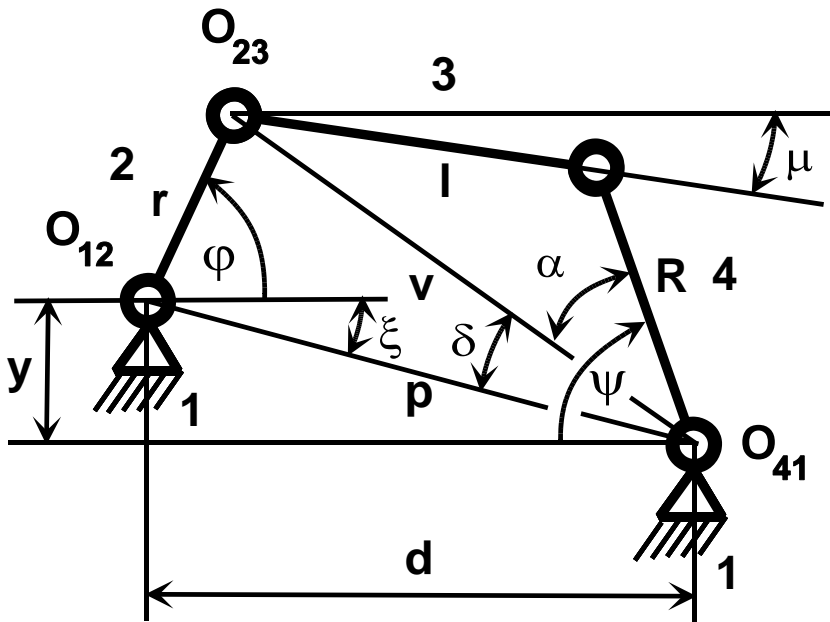

Kinematika

- Mechanismus klasického typu
 - Trigonometrická metoda

- Mechanismus Master-Slave
 - Trigonometrická metoda

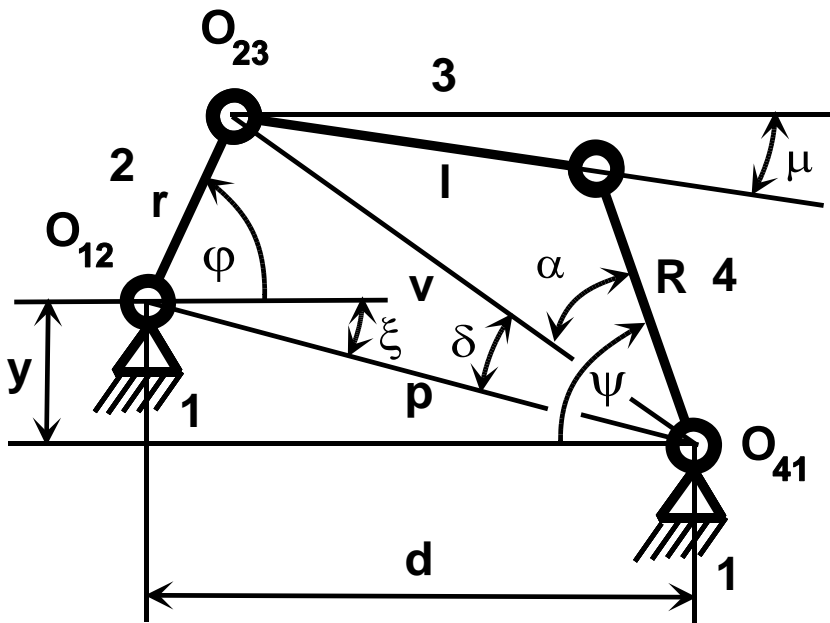

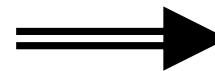
Kinematika

- ❑ Mechanismus klasického typu
 - ❑ Trigonometrická metoda

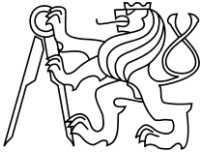
- ❑ Mechanismus Master-Slave
 - ❑ Trigonometrická metoda

Analytické řešení čtyřkloubového mechanismu

Vstupní souřadnice φ
Výstupní souřadnice ψ

Dynamika

Dynamika soustavy těles

- Popis pohybu středů hmotnosti těles - Kinematika
- Vektor celkového zrychlení
- Metoda uvolňování
- Newton-Eulerovy pohybové rovnice
- Numerické řešení

Dynamika

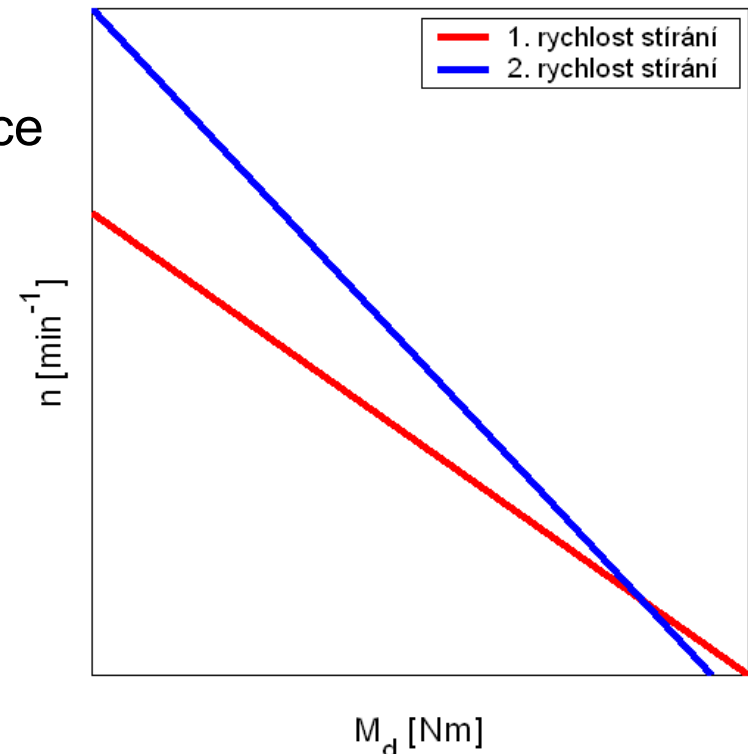
Dynamika soustavy těles

- Popis pohybu středů hmotnosti těles - Kinematika
- Vektor celkového zrychlení
- Metoda uvolňování
- Newton-Eulerovy pohybové rovnice
- Numerické řešení

Rozbor akčních sil

- Krouticí moment elektromotoru
 - Momentová charakteristika
- Třecí síly působící na stírátka

Charakteristika motoru sterace $n=n(M_d)$

Modely tření mezi pryží a sklem

□ Modely s konstantním třením

- Coulombův zákon tření: $F_T = f F_N$
- Hodnoty součinitele smykového tření f

Stav skla	$f = konst.$
mokrý	0,3
suchý	0,9
polosuchý	1,2

i	$v_{ai} [km \cdot h^{-1}]$
1	0
2	120
3	160

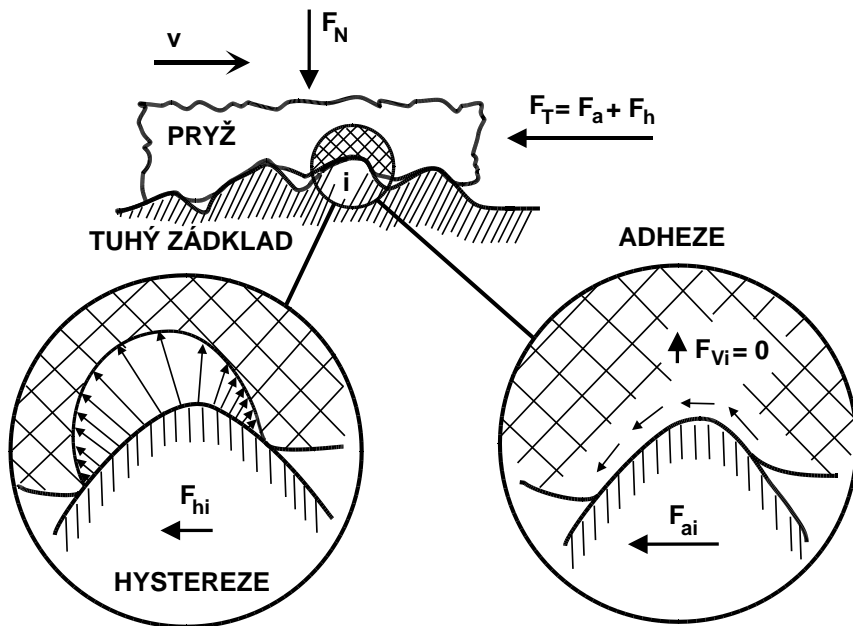
- Výpočet normálové síly F_N
 - $F_N =$ aerodynamická odporová síla + přítlačná síla raménka

Modely tření mezi pryží a sklem

□ Modely s nelineárním třením $f = f(v)$

□ Teorie tření pryže: $F_T = F_a + F_h$

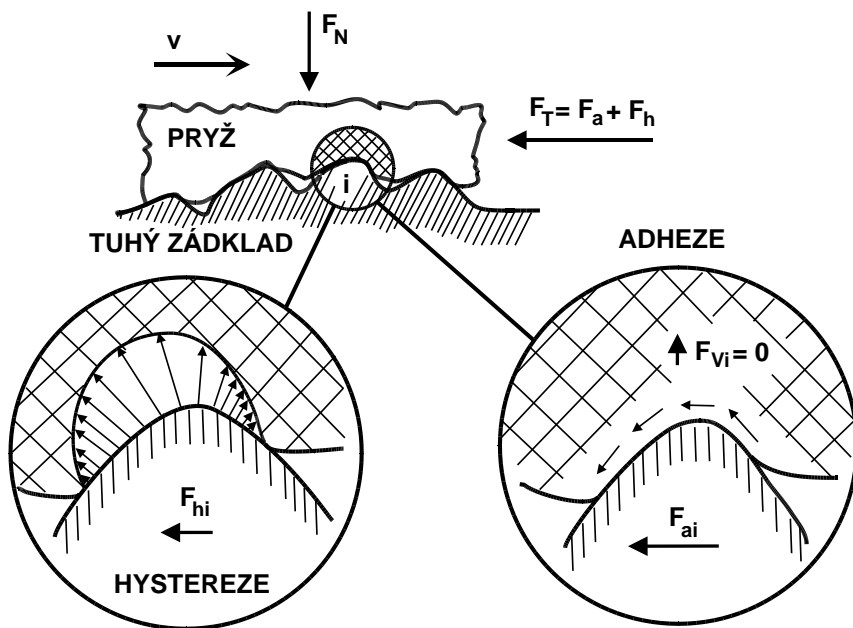
Modely tření mezi pryží a sklem

□ Modely s nelineárním třením $f = f(v)$

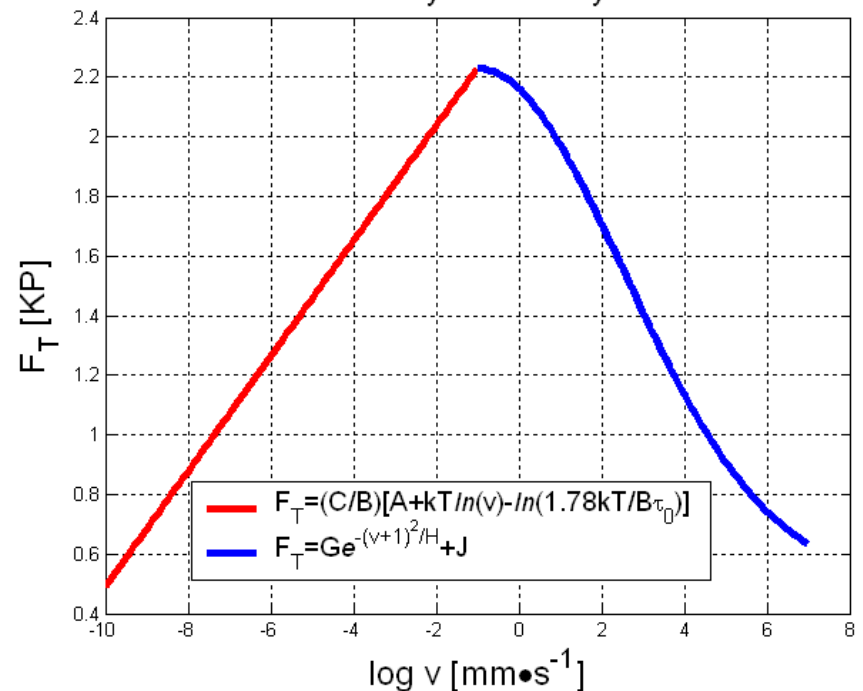
□ Teorie tření pryže: $F_T = F_a + F_h$

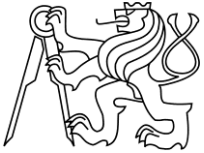
□ Teorie mechanického modelu

□ Voigtův-Prandtlův model

Zavislost sily trení na rychlosti

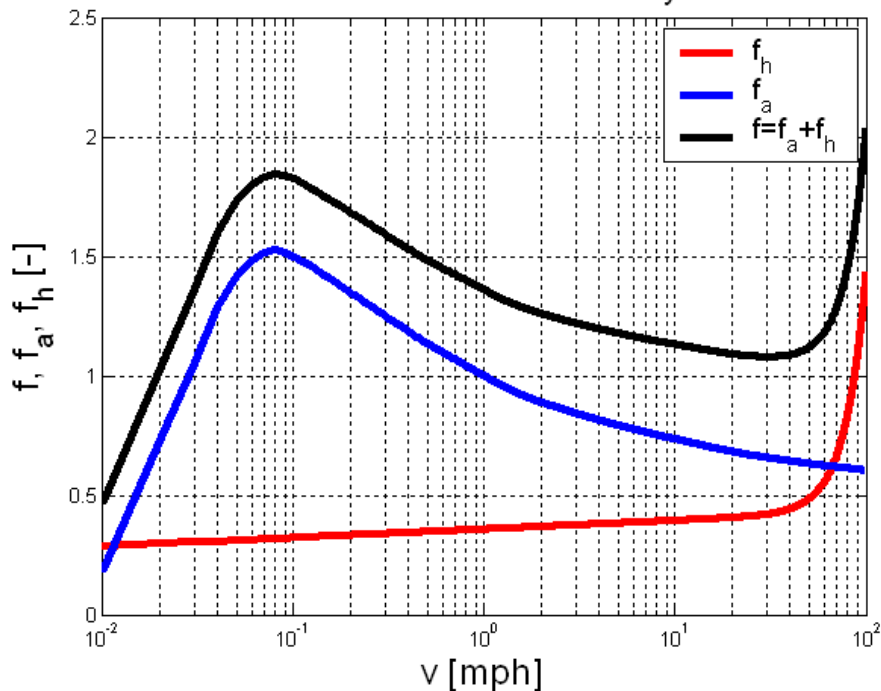
Modely tření mezi pryží a sklem

☐ Sjednocená teorie tření

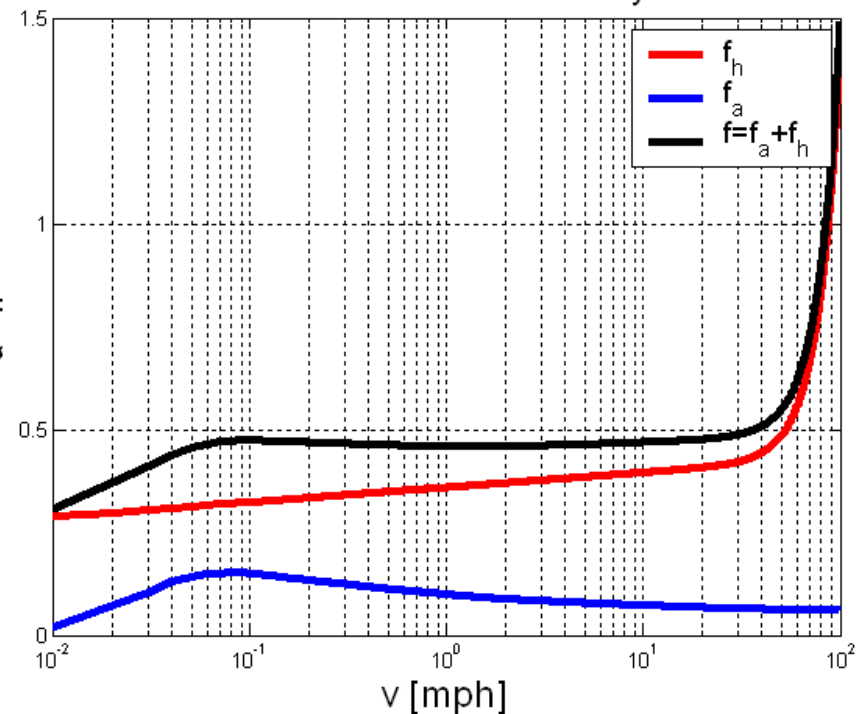
☐ Suché sklo

☐ Mokrý sklo

Zavislost součinitele treni na rychlosti

Zavislost součinitele treni na rychlosti

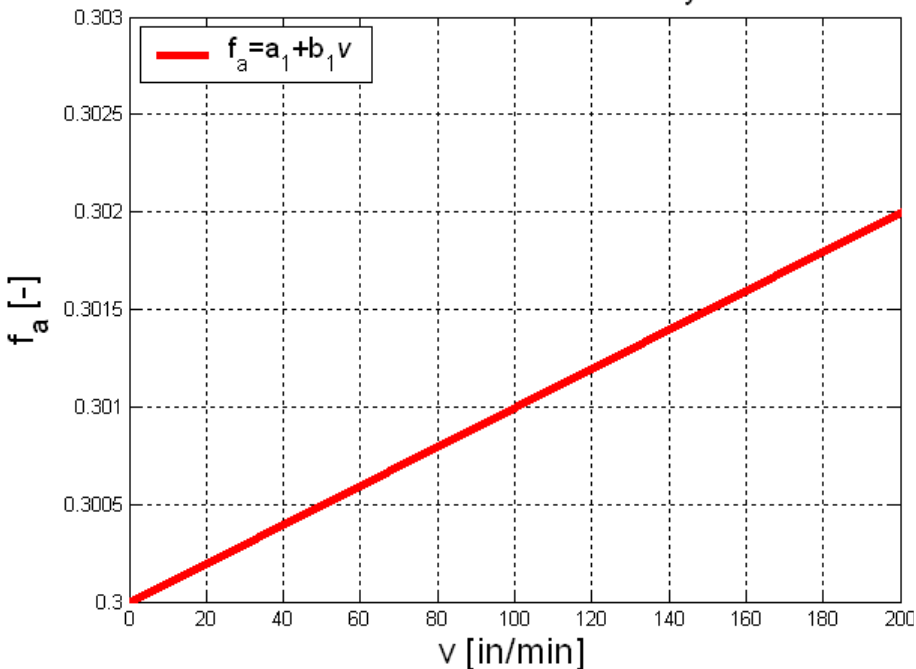
Modely tření mezi pryží a sklem

□ Závislosti získané z experimentálních dat

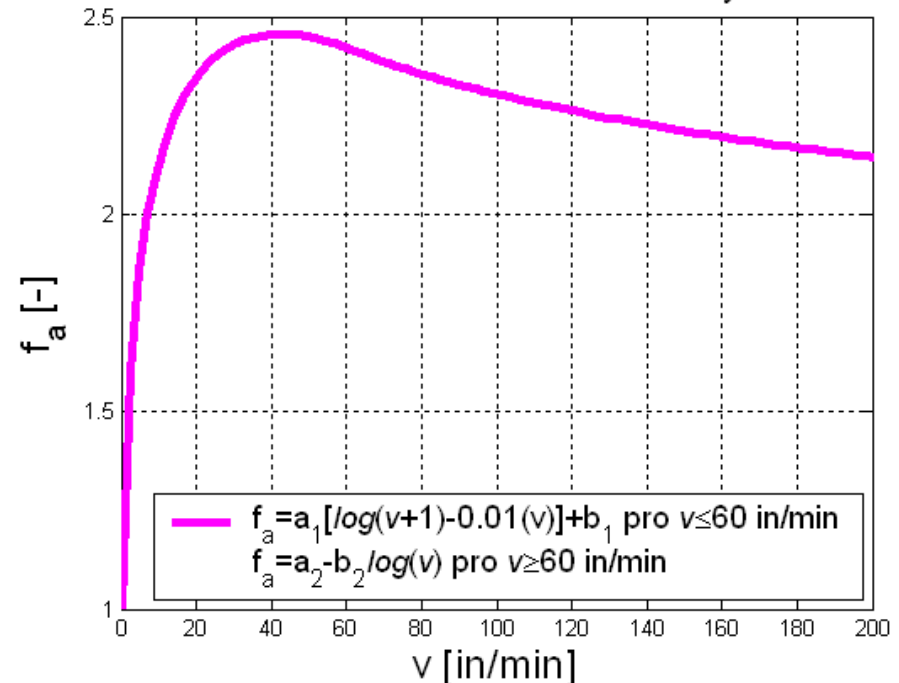
□ Suché sklo

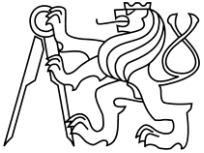
□ Mokrý sklo

Zavislost součinitele trení na rychlosti

Zavislost součinitele adheze na rychlosti

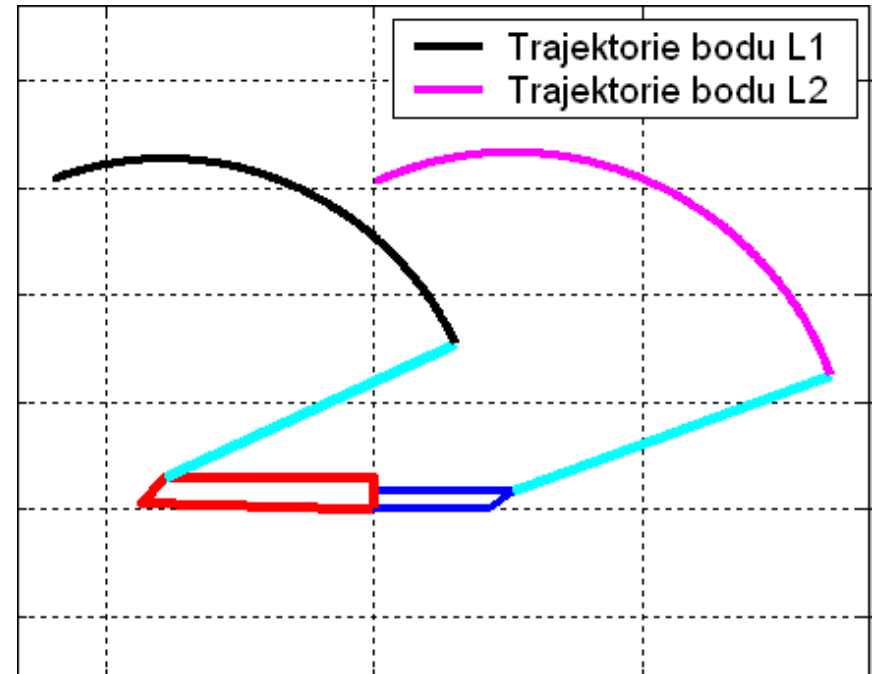
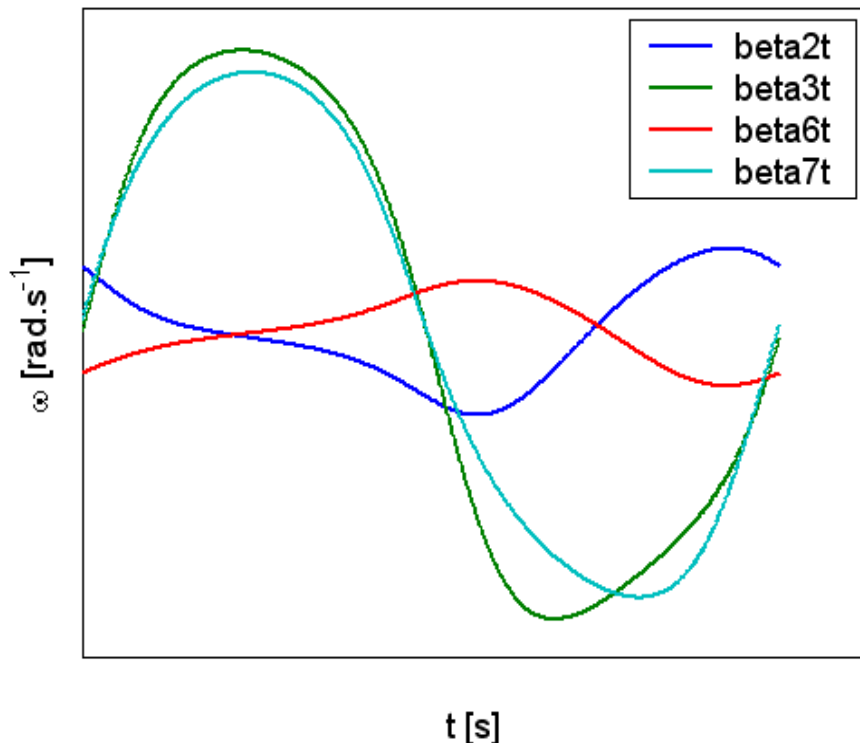

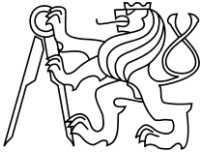

Výsledky simulací

- Program v prostředí MATLABu
- Kinematický model

Zavise rychlosti

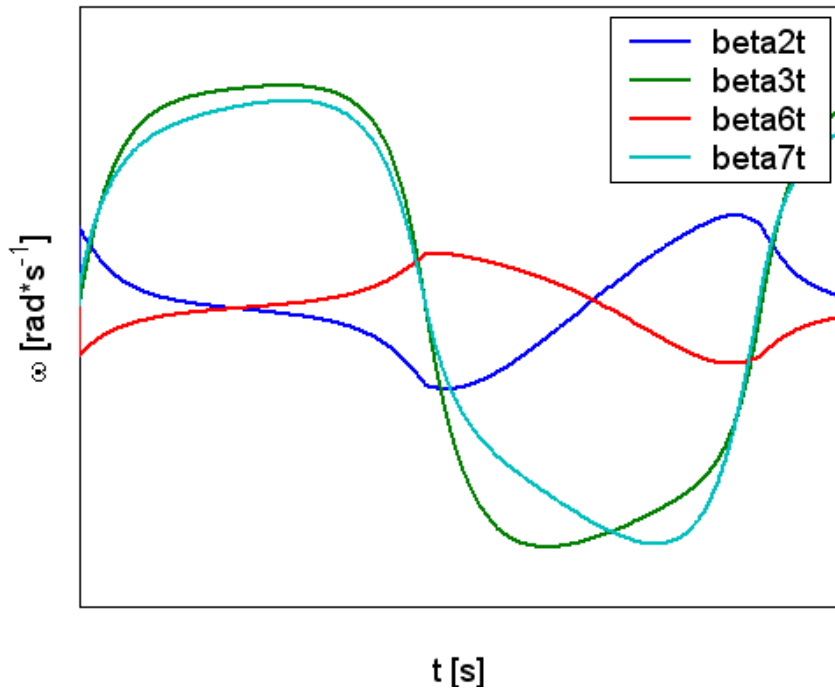
Výsledky simulací

Dynamický model

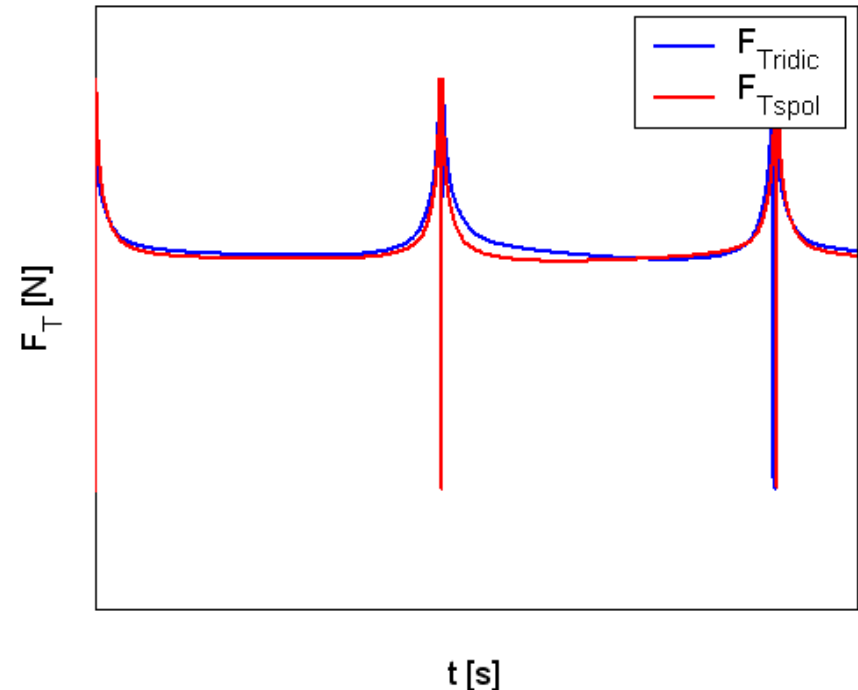
Ukázka pro \Rightarrow

Typ	Rychlost stírání	Stav skla	Model tření	Rychlost auta [$km \cdot h^{-1}$]
klasický	n_1	suché	Sjednocená teorie	$v_a = 120$

Zavisle rychlosti jako funkce času

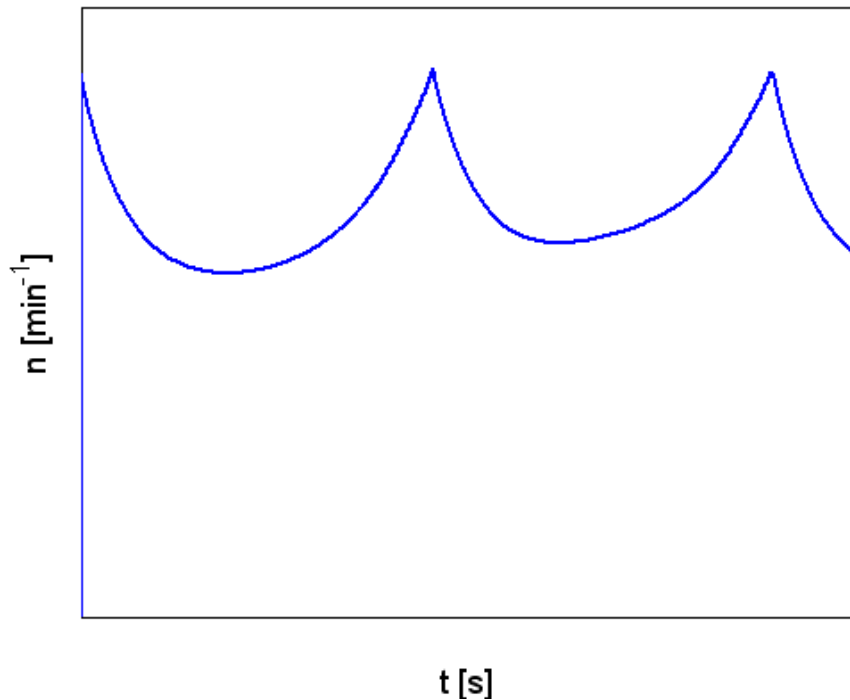
Prubeh treci sily

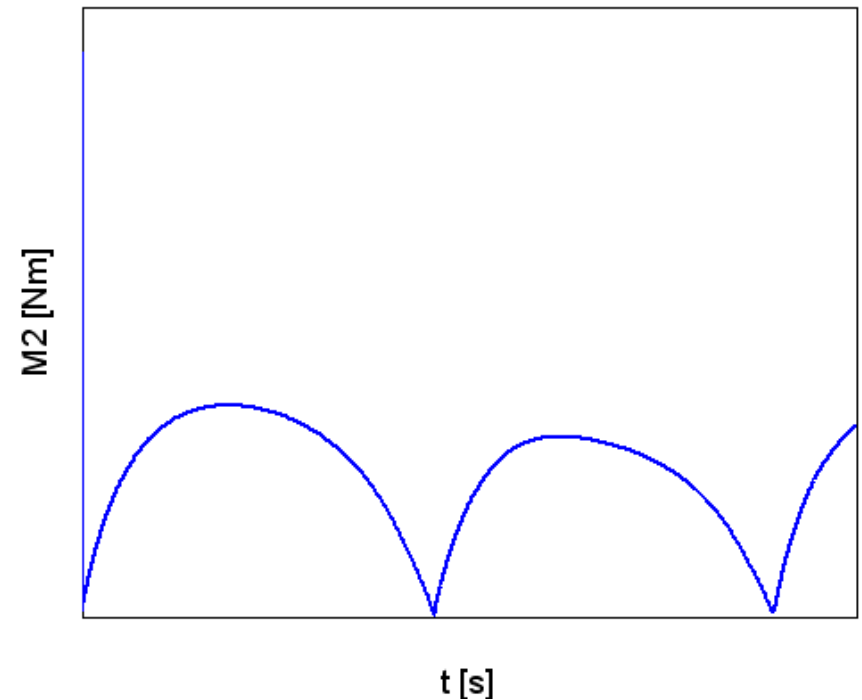

Výsledky simulací

Zavislost otacek hnaciho clenu na case

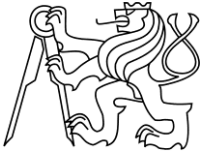

Prubeh momentu hnaciho clenu

Diskuse výsledků

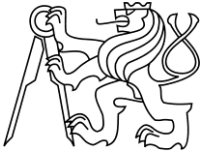
- Suché x polosuché x mokré sklo

Závěr

Výsledky práce

- Matematický model mechanismu stěrače s různými modely tření mezi pryží stíratka a čelním sklem automobilu

Závěr

Výsledky práce

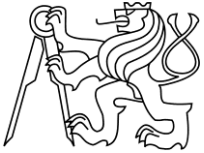
- Matematický model mechanismu stěrače s různými modely tření mezi pryží stíratka a čelním sklem automobilu
- Simulace pohybu mechanismu při různých provozních podmínkách

Závěr

Výsledky práce

- Matematický model mechanismu stěrače s různými modely tření mezi pryží stíratka a čelním sklem automobilu
- Simulace pohybu mechanismu při různých provozních podmínkách \Rightarrow určení zátěže elektromotoru

Závěr

Výsledky práce

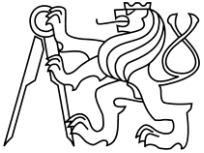
- Matematický model mechanismu stěrače s různými modely tření mezi pryží stíratka a čelním sklem automobilu
- Simulace pohybu mechanismu při různých provozních podmínkách \Rightarrow určení zátěže elektromotoru
- Snadno ovladatelný výpočtový program

Závěr

□ Výsledky práce

- Matematický model mechanismu stěrače s různými modely tření mezi pryží stíratka a čelním sklem automobilu
- Simulace pohybu mechanismu při různých provozních podmínkách \Rightarrow určení zátěže elektromotoru
- Snadno ovladatelný výpočtový program \Rightarrow jednoduché změny v nastavení parametrů výpočtu

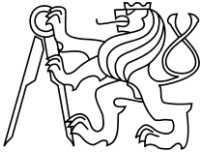
Závěr

Výsledky práce

- Matematický model mechanismu stěrače s různými modely tření mezi pryží stíratka a čelním sklem automobilu
- Simulace pohybu mechanismu při různých provozních podmínkách \Rightarrow určení zátěže elektromotoru
- Snadno ovladatelný výpočtový program \Rightarrow jednoduché změny v nastavení parametrů výpočtu

Námět další práce

- Návrh nové metody měření na soustavě za reálného nebo experimentálního provozu

Závěr

Výsledky práce

- Matematický model mechanismu stěrače s různými modely tření mezi pryží stírátka a čelním sklem automobilu
- Simulace pohybu mechanismu při různých provozních podmínkách \Rightarrow určení zátěže elektromotoru
- Snadno ovladatelný výpočtový program \Rightarrow jednoduché změny v nastavení parametrů výpočtu

Námět další práce

- Návrh nové metody měření na soustavě za reálného nebo experimentálního provozu
- Další studium problematiky tření

Závěr

□ Výsledky práce

- Matematický model mechanismu stěrače s různými modely tření mezi pryží stírátka a čelním sklem automobilu
- Simulace pohybu mechanismu při různých provozních podmínkách \Rightarrow určení zátěže elektromotoru
- Snadno ovladatelný výpočtový program \Rightarrow jednoduché změny v nastavení parametrů výpočtu

□ Námět další práce

- Návrh nové metody měření na soustavě za reálného nebo experimentálního provozu
- Další studium problematiky tření \Rightarrow zpřesnění simulačních modelů.

Seznam literatury

- [1] Valášek M., Bauma V., Šika Z.: Mechanika B. Vydavatelství ČVUT, Praha 2004.
- [2] Stejskal V., Brousil J., Stejskal S.: Mechanika III. Vydavatelství ČVUT, Praha 1997.
- [3] Lederer P.: Teorie a optimalizace mechanických systémů I a II. Vydavatelství ČVUT, Praha 1988.
- [4] Zaplatílek K., Doňar B.: MATLAB – tvorba uživatelských aplikací. BEN – technická literatura, Praha 2004.
- [5] Nožička J.: Mechanika tekutin. Vydavatelství ČVUT, Praha 2004.
- [6] Moore D.F.: The Friction and Lubrication of Elastomers. Pergamon Press, Oxford 1972.
- [7] Kummer H.W.: Unified Theory of Rubber and Tire Friction. The Pennsylvania State University 1966.
- [8] Smith R.H.: Analyzing Friction in the Design of Rubber Products and Their Paired Surfaces. CRC Press, Boca Raton 2008.
- [9] Firemní literatura PAL